

LAMPENMAAKSTERTJE

- Op 23 september 1966 bestaat Philips 75 jaar
- 80.000 werknemers vieren feest. Heerlen doet dat met een groot feest in de stadsschouwburg
- Bij Philips in Eindhoven wordt het standbeeld van het lampenmaakttertje onthuld, gemaakt door Jos van Riemsdijk en ge-

- schonken door de gepensioneerden
- Het beeld staat symbool voor alle vrouwen die bij Philips gewerkt hebben. Vooral jonge meisjes die met hun kleine, smalle vingers heel goed de binnenkant van lampen konden bewerken

Oude foto's van de meisjes van Philips.

foto's boek 60 jaar bedrijventerrein Molenberg

Meisjes van Philips

Iedereen in Nederland kent de meisjes van Verkade. Heerlen kende jarenlang ook de meisjes van Philips. Zij werkten niet in een fabriek, maar in een atelier, zo blijkt uit een boek en een documentaire.

door **Wiel Beijer**

Honderden meisjes van Verkade werden vroeger dagelijks per bus van de Amsterdamse volkswijken naar de bekende koekjesfabriek in Zaanstad gebracht. Ook vele honderden meisjes van Philips Molenberg in Heerlen werden in de jaren vijftig dagelijks per bus naar hun werk gebracht. Niet naar de fabriek, de nv Philips Gloeilampenfabrieken sprak halverwege de vorige eeuw van atelier. Dat kwam omdat katholieke Limburgse ouders hun dochters in die jaren liever niet in een fabriek lieten werken. Ook de pastoors hadden daar moeite mee. Tenslotte werkten op een fabriek ook

mannen. Die konden de meisjes alleen maar bederven. Atelier klonk minder gevaarlijk. Overigens blijken veel van die meisjes volgens hun mannelijke collega's van toen zelf helemaal niet zo onschuldig te zijn. „Ze maakten vaak dubbelzinnige opmerkingen, op het schunnige af”, zegt een van die mannen in de documentaire ‘Van Philips naar C-Mill’ van de Heerlense documentairemaker Roel Willems, die deze week in première ging op C-Mill, zoals het complex nu heet. Een ander oud-medewerker vertelt dat er veel relaties ontstaan zijn op het werk. Ook van getrouwde mannen met jonge meisjes. In die tijd werden er regelmatig Philipshuwelijken gesloten. Relaties tussen leidinggevenden en meisjes zijn streng verbonden. En in de

kantine eten meisjes en mannen in de middagpauze hun boterhammen gescheiden van elkaar. Bij Philips werkten de meeste meisjes als lampenmaaksters. Radiolampen in die tijd. Philips kent in die tijd twee verschillende types meisjes: de ‘vlinders’, dat zijn meisjes die breed inzetbaar zijn, en de ‘monteuses’, die werken op de montage. Beide types dragen tijdens het werk dezelfde witte stofjes jassen. Bij vestiging in wat dan nog Oostelijke Mijnstreek heet, begint Philips niet meteen in de Heerlense wijk Molenberg. In 1948 start het bedrijf in het gymnasietieklokaal van de Wilhelminaschool in Terwinselen (Kerkrade). Daar werken in 1951 al enkele honderden mensen, voornamelijk meisjes. Er moet zelfs ruimte worden bijgehuurd. Dat wordt zaal Krousen. In 1952 begint de bouw van de radiobuizenfabriek in de Jan Camperstraat in Heerlen. Op 1 september 1952 opent dit atelier met vierhonderd personeelsleden. In 1953 worden al 200 extra mensen in

dienst genomen. Dat worden er de jaren daarna steeds meer. Eind jaren vijftig is de 18-jarige Mia Salden uit Kerkrade de gelukkigste duizendste werknemer in Heerlen. Zij krijgt een Philipsradio cadeau. In de bloeiperiode eind jaren zestig groeit het aantal werknemers op de Molenberg tot 2200 mensen. In Zuid-Limburg is Philips na de mijnen de grootste werkgever. 80 procent van het personeelsbestand is van het vrouwelijk geslacht. Meisjes werken gemiddeld slechts drie jaar bij Philips. In die jaren

sparen ze hun uitzet bij elkaar. Daarna trouwen ze en stoppen de meesten weer met werken uit huis. Philips biedt de jonge dames in die tijd zelfs huishoudcursussen aan, om ze klaar te stomen voor het huisvrouwchap. Dat gebeurt ook in Heerlen aan de katholieke Mater Amabilisschool, waar les wordt gegeven in onder meer koken, naaien en hygiëne. In de jaren zeventig verdwijnen honderden arbeidsplaatsen in Heerlen mede als gevolg van de automatisering. In tien jaar tijd halveert het personeelsbestand. „Ieder machine verving ongeveer veertig werkende meisjes”, herinnert oud-medewerker Jo Triepels zich. Het begin van het einde van de meisjes van Philips Molenberg.

“Iedere machine verving ongeveer veertig werkende meisjes.

Oud-Philipsman Jo Triepels

‘60 jaar bedrijventerrein Molenberg’ is in opdracht van C-Mill gemaakt door Heerlen Vertelt. Het boek is niet te koop in de winkel. Informatie via mail: info@cmill.com. De documentaire ‘Van Philips naar C-Mill’ wordt in het najaar uitgezonden door L1-tv.